दीनानुकम्पा

इदानीन्तनकाले जनाः स्वजीवितसौख्याय प्रकृत्यां चूषणं कुर्वन्ति। किन्तु मातृभूमि स्वपुत्राभ्यां संरक्षणं कर्तुं न प्रतिक्रियन्ति। परन्तु आधुनिककाले चूषणात् असह्यमानः भूमि प्रतिषेधं कुर्वन्ति। अस्मिन् केरले संभाव्य प्रलयः एव उदाहरणः। प्रलये सर्वे समूहस्य स्वस्थानं विस्मृत्य परस्परं साहाय्यं कृतवान्। सर्वे ऐक्येन दीनानुकम्पया इदं सहवर्तते। प्रलयकाले संभावितुं दीनानुकम्पाधिष्ठिता कथामेकं श्रणु -

गृहस्य परितः मारी संहारताण्डवं क्रियन्ति। माधवः नाम अध्यापकः गृहे निस्सहायेन स्थितवान्। भयाक्रान्तः सः चिन्तितवान् - "मम पुत्रेभ्यः अन्यदेशे ससुखं वसन्ति। अहं अत्र एकान्तोऽभवत्। अहं साहाय्यं अभ्यर्थुं सर्वाणां फॉन करिष्यामि" एवं चिन्तयित्वा माधवः स्वपुत्राभ्यां फॉन कर्तुं उद्युक्तः अभवत्।

किन्तु -

"आउट् ऑफ् रेन्च्"

"स्विचड् ऑफ्"

"बिसी"

एवं श्रुत्वा सः निराशोऽभूत। सः चिन्तितवान् -

"प्रतापकाले अहं सर्वेषु द्रोहं ~~अक्रियात~~ अक्रियत् । तस्मात् कारणात् अहं इत्यमवसरे निस्सहायोऽभूत् "।

तदनन्तरे जलं गृहस्य माध्यनाय ताण्डवं कृतवती। माधवः निराशेन गृहे उपविष्टवान् । क्षणसमत्यान्तरं सः एकं शब्दः श्रुतवान् । "कः, कः" इत्युक्त्वा सः भयेन गृहस्य पुरतः आगतवान् । तत्र एकं पुरुषः आसीत् । माधवः आश्चर्येण तं दृष्टवान् । पुरुषः उक्तवान् - 'अहो भयेनालम् । अहं भवन्तः रक्षां कर्तुं आगतवान् । अहं एकं मत्स्यबन्धनकः । भवान् आयातु ' इति । परिचितं शब्दं श्रुत्वा माधवः, अन्धकारस्य विघ्नं कर्तुं मेघारवस्य प्रकाशे पुरुषोः दृष्टवान् । तं दृष्टुम माधवः स्वस्मरणानाम् पुनःवीक्षणं कर्तुं उद्युक्तः अभवत् । किञ्चित् निमेषानन्तरं सः अवदत् । - 'अहो ~~दिलीप~~ दिलीपः ! त्वं दृष्टुम अहं सन्तुष्टवान् अभवत् ' । किन्तु दिलीपः अक्षमेण अवदत् - "शीघ्रं आयातु भवान् । मम नौका इत्यमस्ति । शीघ्रं आयातु "

दिलीपः माधवेन साकं स्वनौकात् समीपदेशं गतवान् । नौकां स्थित्वा माधवः चिन्तितवान् - "हे भगवान् ! दिलीपः मम कक्ष्मायाः एकं निर्गुणः आसीत् । अहं तं बहुवारं ताडयति स्म । एकस्मिन् दिने अहं गणितपुस्तके नौकानिर्माणं कुरुतः तयोः अहं ~~सप्तदिने~~ बहुवारं ताडयति स्म । किन्तु ~~इदं~~ अत्र सः स्वनौकायां मम रक्षणार्थं आगतवान् । सः एव मम प्रातःस्मरणीयं महान् ' इति । एवं चिन्तयित्वा

माधवः दिलीपं दृष्टवान् । सः ~~अपि~~ माधवस्यापि दृष्टवान् । एवं द्वयोः मनसि भूतकालस्मरणानां स्मृतिः ~~आगतवन्तः~~ आगतवान् ।

"अष्टादशपुराणेषु
व्यासस्य वचनद्वयं ।
परोपकारः पुण्याया:
पापाय परपीडनम् ॥"

इहलोके सर्वप्राणिषु मानवास्य श्रेष्ठतां कल्पयन्ते । ~~मानाव~~ स्वजीवनसंरक्षणार्थं सः वर्तन्ते । किन्तु लोकेषु सर्वप्राणिनः अधिकारं तुल्यमेव । मम देशं, मम ~~सं~~ संस्कारम्, मम आचारं आदि मम ~~सर्वे~~ सर्वजनकलेषु संरक्षणं कृत्वा संतुष्टेन जीवतु । '**परस्परस्नेहम्, परस्परसहार्यं, मित्रता च विना अस्मिन् जगति जीवनं दुष्करं भवेत्**' । - इति प्रज्ञा श्रुत्वा दीनानुकम्पया सहवर्ततु ॥